

Linneuniversitetet

Linneuniversitetet

Linneuniversitetet

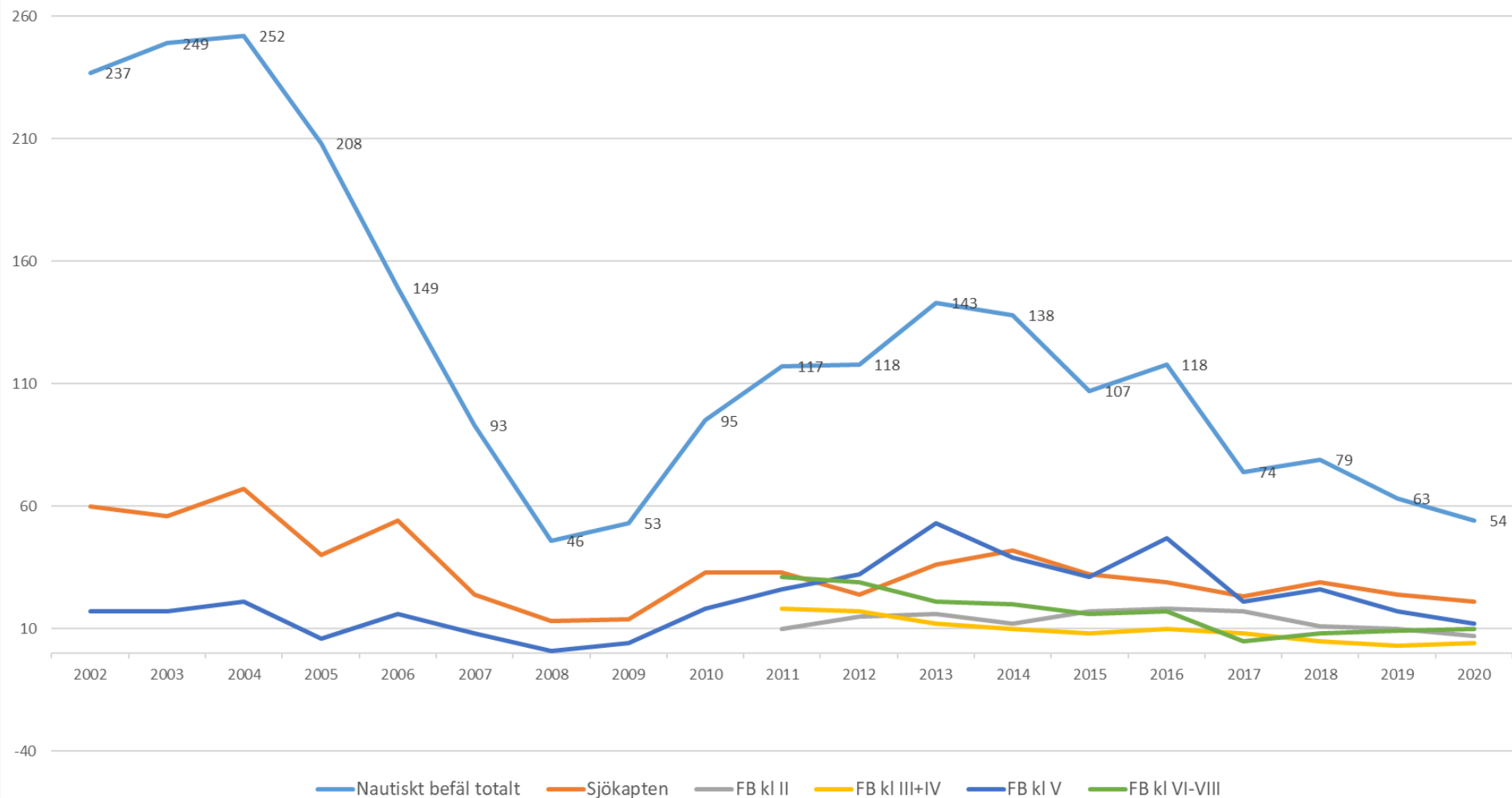
Ett universitet där...

Utbildas tillräckligt med sjöbefäl?

- **Antal arbetssökande**
- **Arbetsgivarnas behov**
- **Antal i utbildning**
- **Är det tillräckligt?**

Ted Bågfeldt, prefekt Sjöfartshögskolan

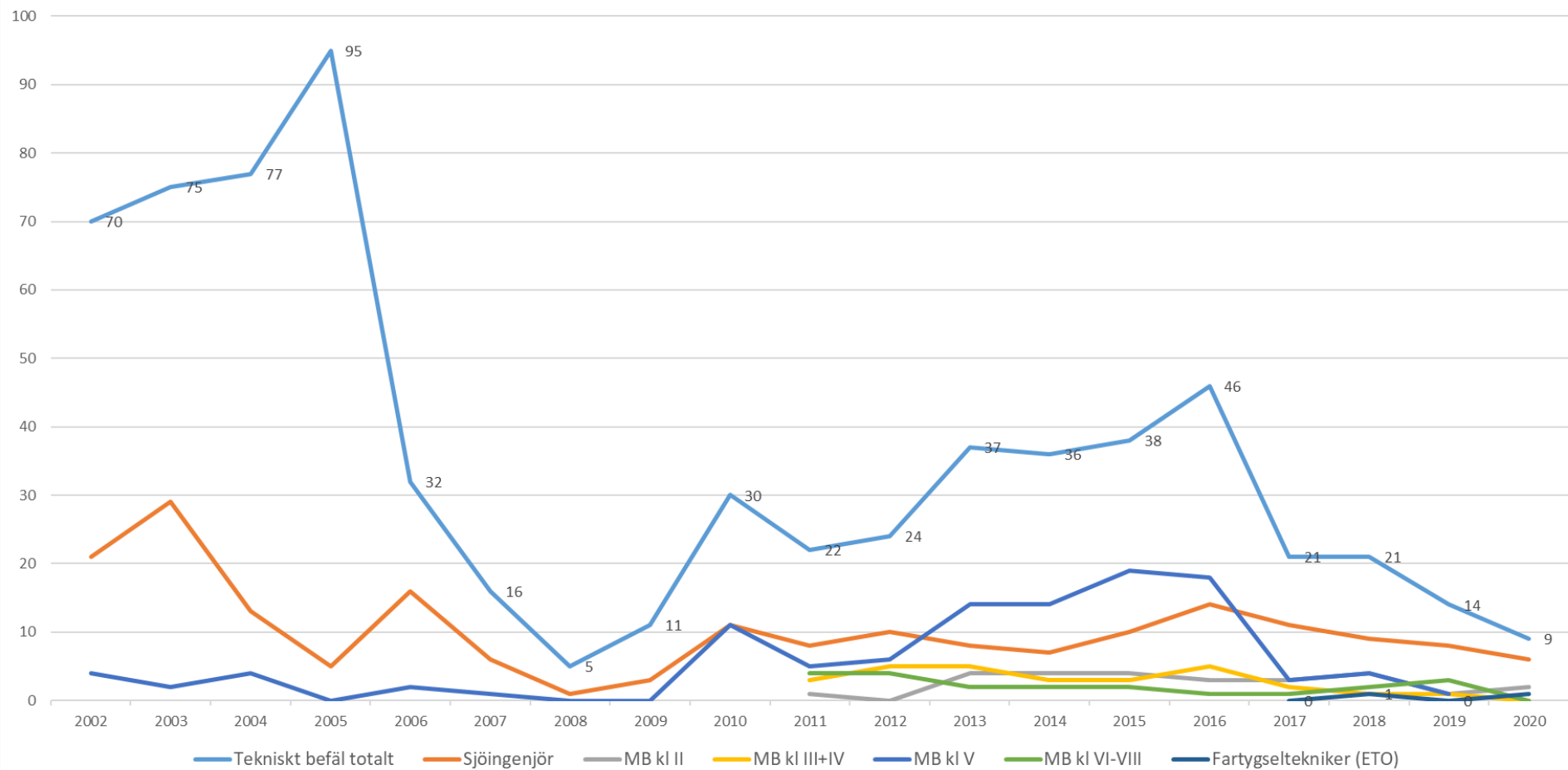
NAUTISKA BEFÄL 2002-2020 (avser januari månad)

Källa: Arbetsförmedlingen sjöfart

Tekniska befäl 2002-2020 (avser januari månad)

Källa: Arbetsförmedlingen sjöfart

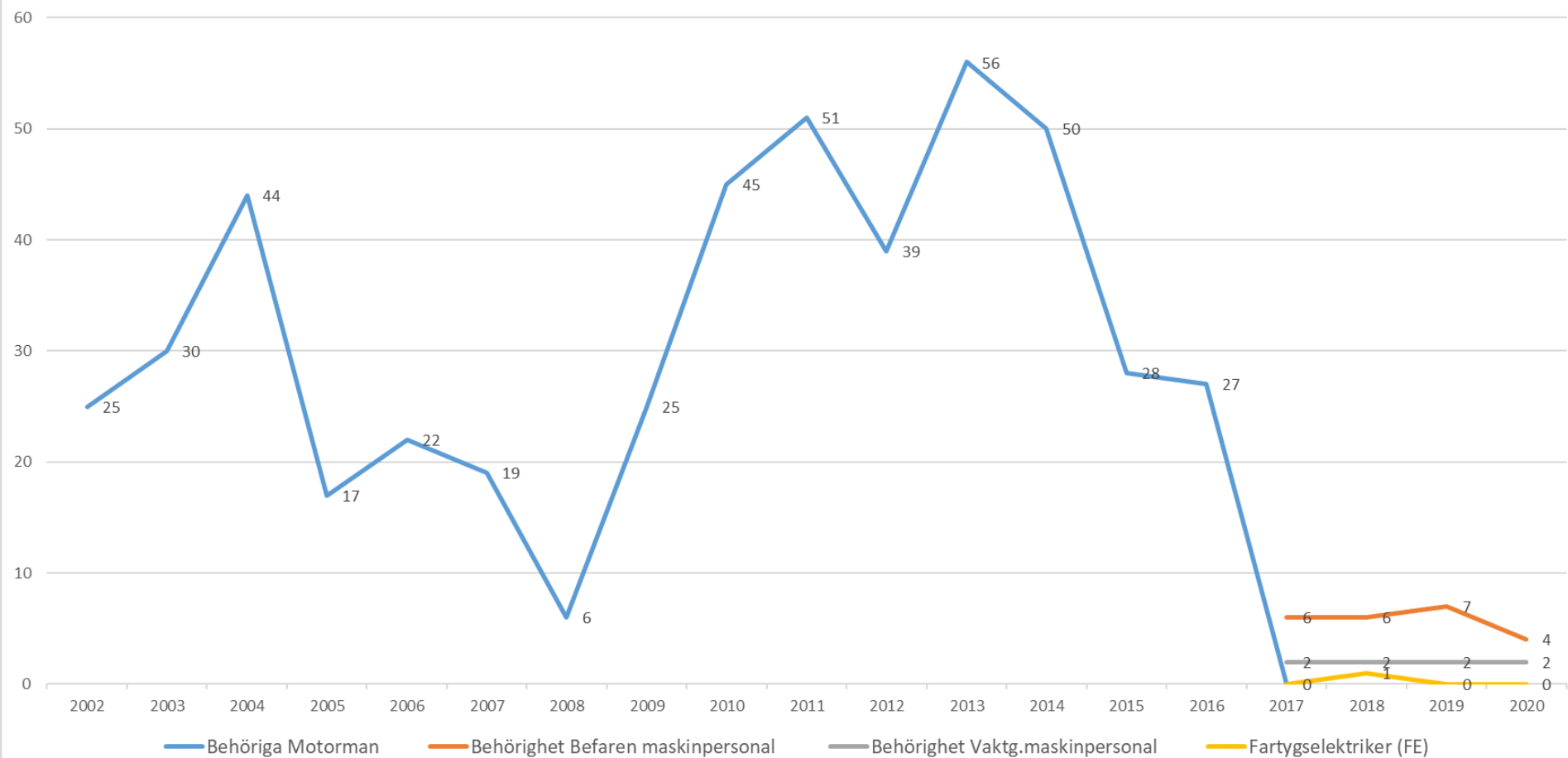
Matros/Lättmatros/Matros-inre fart 2002-2020 (avser januari månad)

Källa: Arbetsförmedlingen sjöfart

Motorman (t.o.m 2016-12-31) respektive Vaktgående-och befaren maskinpersonal (fr.o.m 2017-01-01)
(avser januari månad)

Källa: Arbetsförmedlingen sjöfart

Utbildas tillräckligt med sjöbefäl?

- **Antal arbetssökande**
  - **Viss osäkerhet i siffrorna, är alla registrerade på AF sjöfart?**
  - **Stadigt sjunkande siffror**
  - **Påverkar manskapsbristen antal sjöbefäl?**
- **Arbetsgivarnas behov**
- **Antal i utbildning**
- **Är det tillräckligt?**

Utmanande personalbrist i sjöfartsbranschen

4%

Kvinnor

96%

Män

Fyra procent av de anställda inom yrkena matros, motorman samt tekniskt- och nautiskt befäl är kvinnor.

“Andelen kvinnor inom sjöfartsbranschen är mycket låg. Att halva befolkningen inte finns bättre representerad inom sjöfarten när personal behövs, är något vi måste arbeta vidare med”

Caj Luoma, chef kompetensförsörjning på Transportföretagen

800

Rekryteringsbehovet inom branschen uppskattas till drygt 800 personer under den kommande femårsperioden.

4 av 10

Fyra av tio företag uppger att de har haft svårigheter att rekrytera det senaste året.

380

Cirka 380 personer, var sjätte anställd, i de undersökta yrkesgrupperna närmar sig pensionsålder och är mellan 58 och 67 år.

TRANSPORTFÖRETAGEN

Källa: Transportföretagen, Tempen på sjöfartsbranschen – Riksrapport 2019

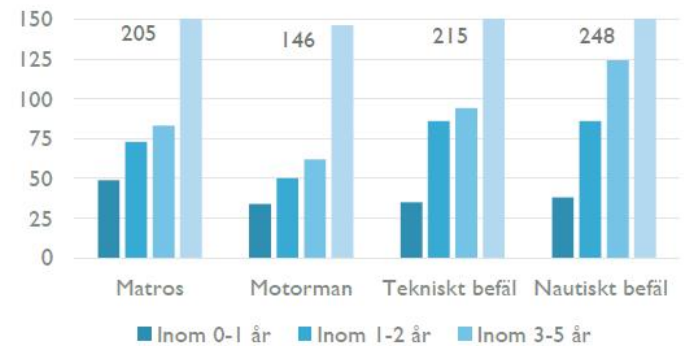
Sjöfartens rekryteringsbehov kommande år

Transportföretagen har under hösten 2018 genomfört en enkätundersökning bland medlemmar i Sjöfartens Arbetsgivareförbund (SARF). Huvudsyftet har varit att undersöka sjöfartsbranschens kommande rekryteringsbehov.

Fyra yrkesgrupper har undersökts:
matros, motorman, tekniskt befäl och nautiskt befäl.

Enkätundersökningen visar att det sammanlagda rekryteringsbehovet för alla fyra yrkesgrupper uppskattas till drygt 800 personer under den kommande femårsperioden. Inom ett år avser sjöfartsbranschen att rekrytera cirka 160 personer inom de fyra yrkesgrupperna och drygt 650 personer efterföljande fyra år.

Framtida rekryteringsbehov
antal personer per yrkesgrupp

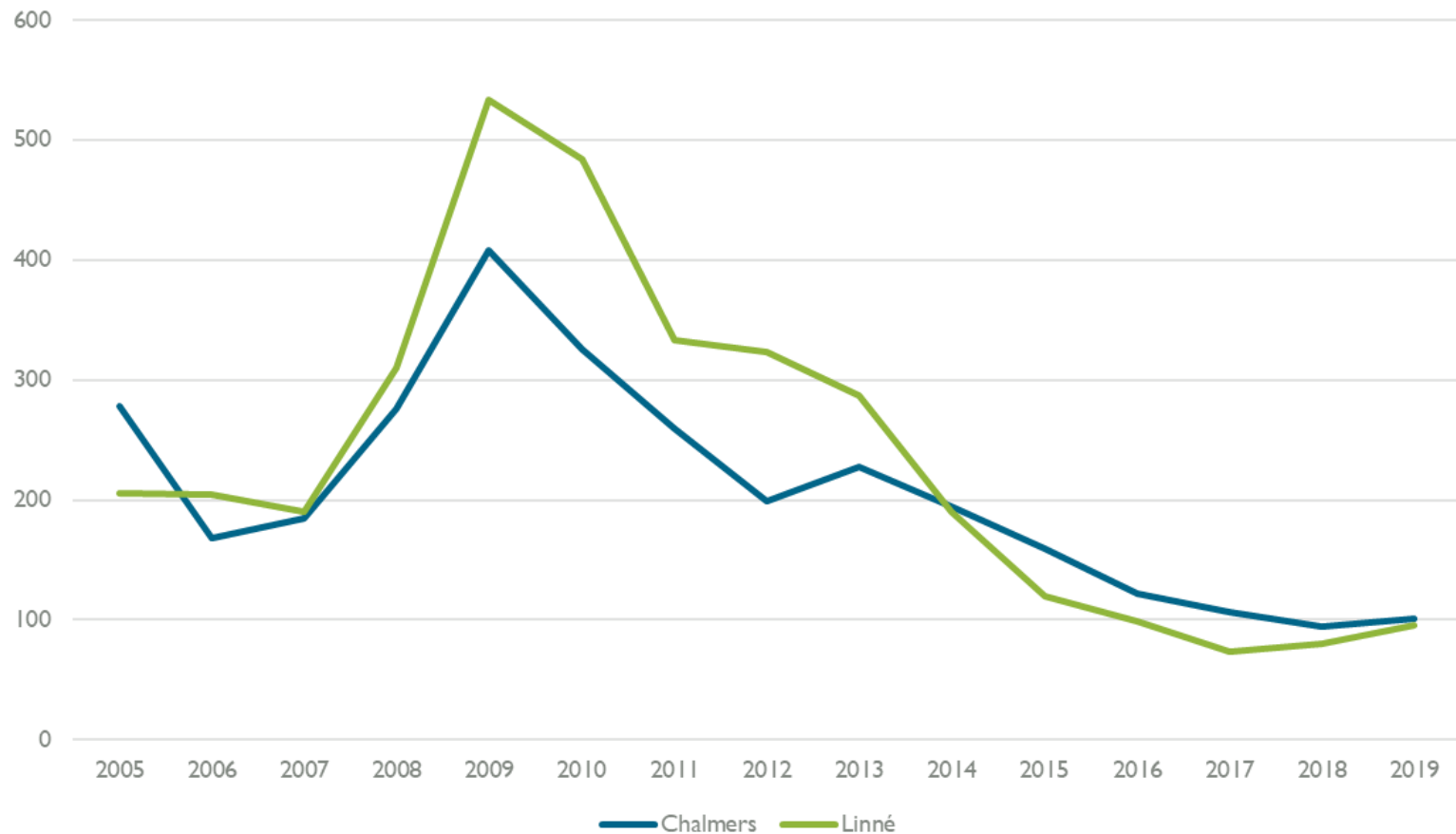

Källa: Transportföretagen, Tempen på sjöfartsbranschen – Riksrapport 2019

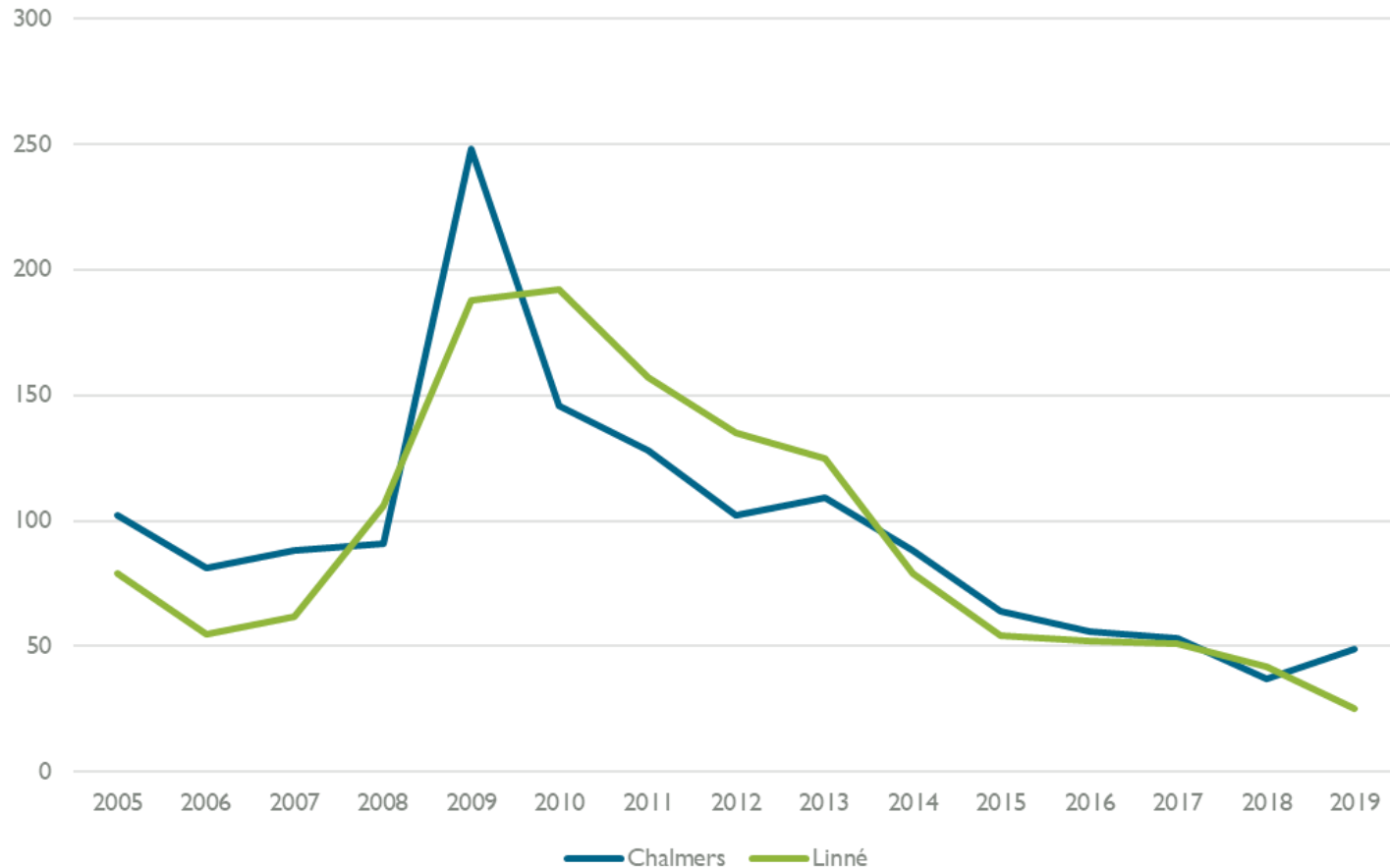
Utbildas tillräckligt med sjöbefäl?

- **Antal arbetssökande**
- **Arbetsgivarnas behov**
  - **Undersökning hösten 2018, 56 SARF-medlemsföretag**
  - **Ny undersökning vårvintern 2020**
  - **Nautisk befäl 248/5år = 50/år**
  - **Teknisk befäl 215/5år = 43/år**
- **Antal i utbildning**
- **Är det tillräckligt?**

Sjökapten förstahandssökande 2005-2019

Sjöingenjör förstahandssökande 2005-2019

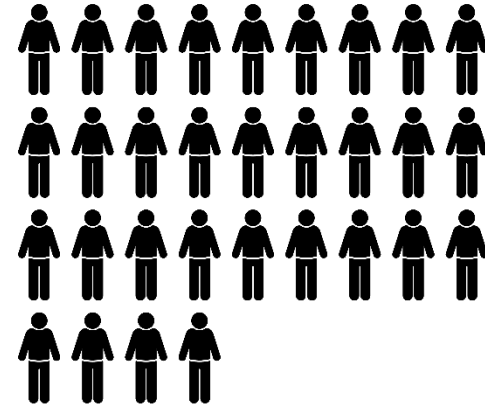

Antal studenter år 1, Sjökapstensprogrammet

År 2010:
78 st.

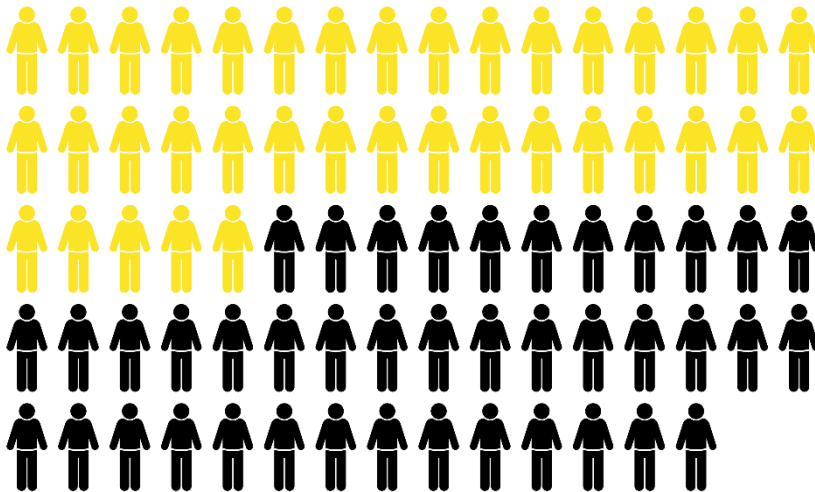

År 2017:
31 st.

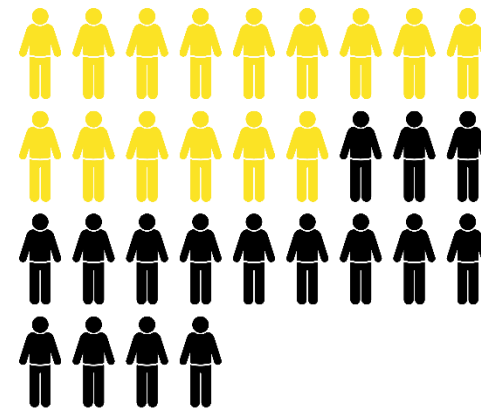

Andel studenter som tar examen enligt plan, Sjökaptensprogrammet

År 2014:
37 st.

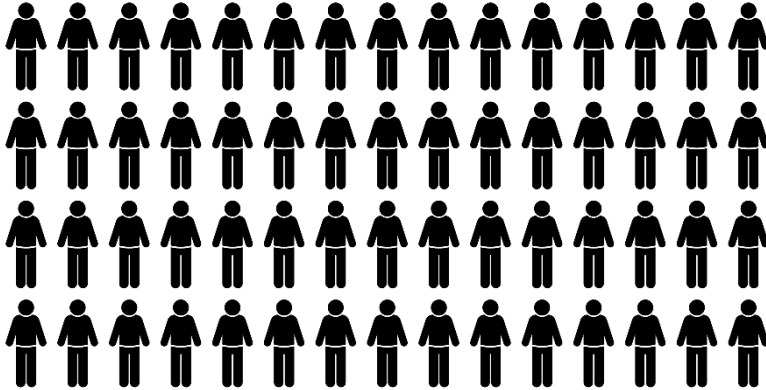
År 2021:
15 st.*

* Prognos enligt statistik.

Antal studenter år 1 och som tar examen enligt plan, Sjökaptensprogrammet

År 2019:
60 st.

År 2023:
29 st. *

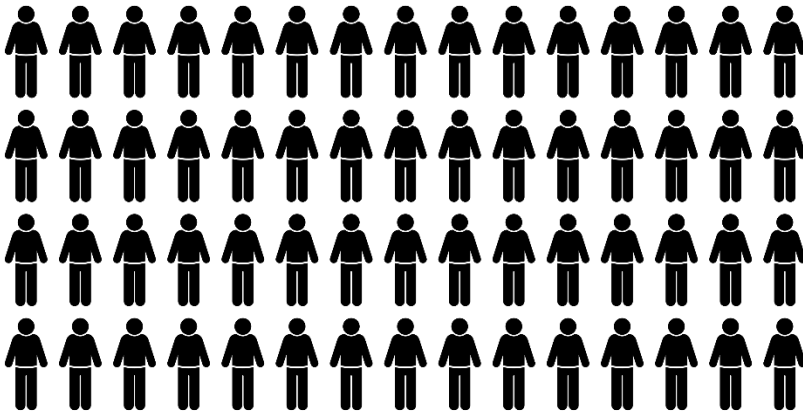
* Prognos enligt statistik.

Antal studenter år 1, Sjöingenjörsprogrammet

År 2010:

60 st.

År 2017:

20 st.

Andel studenter som tar examen enligt plan, Sjöingenjörsprogrammet

År 2014:
25 st.

År 2021:
6 st.*

* Prognos enligt statistik.

Antal studenter år 1 och som tar examen enligt plan, Sjöingenjörsprogrammet

År 2019:

12 st.

År 2023:

4 st. *

* Prognos enligt statistik.

Utbildas tillräckligt med sjöbefäl?

- **Antal arbetssökande**
- **Arbetsgivarnas behov**
- **Antal i utbildning**
  - **Sjökapstensstudenter har vänt upp från lägsta nivån på länge**
  - **Sjöingenjörstudenter har ännu inte vänt, mycket låg nivå**
- prognos:**
  - **Linné Sjökapensexamen – 2021 → 15st – 2023 → 29st**
  - **Linné Sjöingenjörsexamen – 2021 → 6st – 2023 → 4st**
- **Är det tillräckligt?**

Utbildas tillräckligt med sjöbefäl?

- **Är det tillräckligt?**
→ **Linnéuniversitetet och Chalmers har tillsatt en utredning av *Sveriges framtida behov av sjöfartskompetens***

Utredare är Gunnar Eriksson
Klar till sommaren 2020

Utbildas tillräckligt med sjöbefäl?

**Mycket låg
arbetslöshet**

**Arbetslösheten
minskar**

**Lägsta intresset för
sjöbefälsutbildning på
mycket länge!**

**Linné Sjöingenjör
2021 → 6st
Chalmers?**

**Linné Sjökapten
2021 → 15st
Chalmers?**

**Sjöingenjörer
eftertraktade
iland, även
juniorer!**

**Konkurrens
med utländska
rederier**

**Anställs
juniorbefäl?**

**4 av 10 företag har svårt
att rekrytera i dag**

**Nautisk befäl
248/5år = 50/år**

4% kvinnor

**Teknisk befäl
215/5år = 43/år**

Lnu.se

CHALMERS

NÖDVÄNDIG KOMPETENS FÖR FRAMTIDENS SJÖFART

FREDRIK OLINDERSSON
AVDELNINGSCHEF MARITIMA STUDIER
CHALMERS TEKNISKA HÖGSKOLA

2020-02-05

Samhällets utveckling

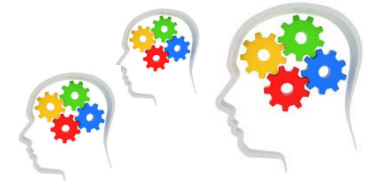
Bild: <https://www.smartasamhallet.se/>

Sjöfartens utveckling

Bild: Rolls Royce

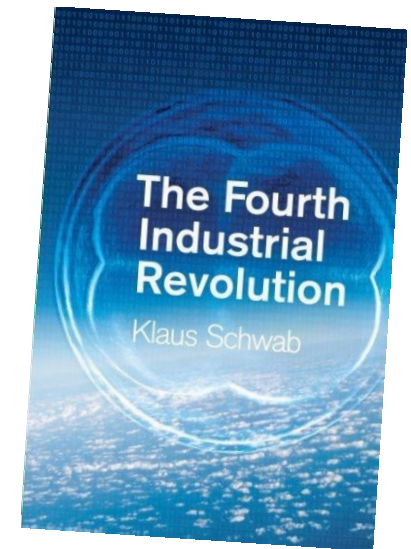
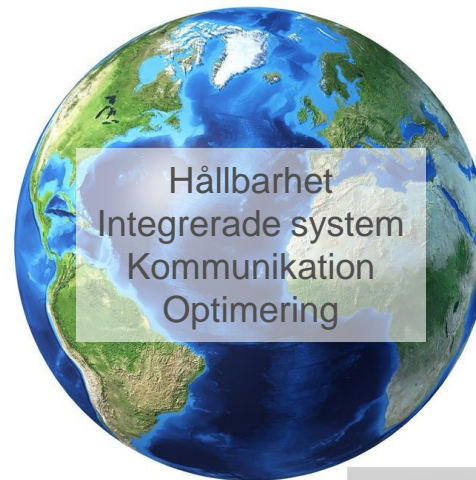
Kompetensbehov

SAMHÄLLETETS UTVECKLING

- Fjärde industrirevolutionen – uppkopplade och integrerade system samt fysiska, digitala och biologiska domäner sammankopplade
- Cirkulär ekonomi
- FN:s hållbarhetsmål
- Teknikutveckling
  - Elektrifiering
  - Automatisering
  - Digitalisering
    - Artificiell intelligens
    - Internet of Things (IoT)
    - Blockkedjeteknik

SJÖFARTENS UTVECKLING

Ökande betydelse

50% mer transportarbete 2030

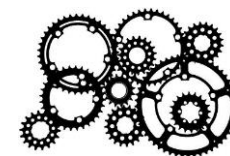
Hållbar sjöfart

Högt resursutnyttjande
Elektrifiering
Nya framdrivningssystem

Säker sjöfart

Beslutsstödsystem
Nya sensorer
Integrerade system

Effektiv sjöfart

Automatiserad lasthantering
Kommunikation mellan fartyg
och med land

Från land till sjö

Minskade kostnader

Färre i besättningen
Effektiv administration
Automation
Digitalisering

Arbetsmiljö

Social hållbarhet
Minimering av risker
Bra ledarskap

Uppkopplade fartyg

Fjärrövervakning/-kontroll
Digital tvilling

NÖDVÄNDIG KOMPETENS

Teknikkunskap

Data/IT
 El/batteri
 Högsänning
 Cybersäkerhet
 Nya bränslen

”Non-technical skills”

Ledarskap och sociala färdigheter
 Förstå och tolka information
 Problemlösning med ofullständig information
 Resource management

Kommunikation

Informationskompetens
 Informationsdelning
 Informationssäkerhet
 Kommunikationsvägar
 Del av kundens logistiklösning

Hållbar ombordpraktik

Hantering av kemikalier
 Utsläpp
 Återvinning
 Hantering av spill etc.

Teoretisk och praktisk färdighet

Teoretiska kunskaper
 Praktiska övningar
 Simulatorövningar
 Ombordpraktik

Övervakande operatör

Använda och övervaka system
 Identifiera problem i system
 Åtgärda systemfel
 Möjligheter och begränsningar

HUR SKA DET GÅ TILL?

Grundutbildning

Utbildar befäl som kan hantera dagens fartyg, och är förberedda för framtiden

Fler generiska kurser för däck- och maskinpersonal

Tekniska kunskaper som högspänningsteknik (ETO), batteridrift/elektrifiering, data/IT, nya bränslen och framdrivningstekniker, programmering, algoritmer

STCW++

Ny utbildning till "fjärroperatör"?

Påbyggnad

Magister- eller masterutbildning
Forskarutbildning

Magisterutbildning som utvecklar yrkesfärdigheten, t.ex. avancerad navigation

Masterutbildning som är mer akademisk och forskningsförberedande, t.ex. Maritime Management och Naval Architecture

Forskarutbildning för att möta framtidens behov av avancerad utveckling

Livslångt lärande

Regelbundna fortbildningskurser

Krav på utbildning i nya system innan de sätts ombord

Simulatorträning

Vanlig kommentar: "Behövs mer än en onlinekurs"

HUR LOCKAR VI UNGDOMAR IN I DETTA?

"Vårt ansvar som ledare är att skapa ett spännande men tryggt äventyr för medarbetarna, ett äventyr som förtjänar att de satsar sina yrkesliv på det."

John McFarlane

CHALMERS